

RELIGIÓ

Tot sobre el ‘cardenal de la pau’

L'Any Vidal i Barraquer vol donar a conèixer nous aspectes sobre qui va ser arquebisbe de Tarragona

J. SALVAT
CAMBRILS

Vidal i Barraquer és el nom de moltes avingudes, carrers i places arreu de Catalunya. També és la denominació d'escoles i instituts. “Els joves no saben qui era el cardenal Vidal i Barraquer i molta gent més gran ho ha oblidat”, explica Josep Maria Panicello, comissionat de l'Any Vidal i Barraquer, que assenyala que un dels objectius d'aquest esdeveniment és redescobrir i donar a conèixer aquesta figura cabdal de l'Església catalana i europea de la primera meitat del segle XX.

De Francesc d'Assís Vidal i Barraquer se'n celebra enguany un triple aniversari: el 150è aniversari del seu naixement a Cambrils, els 75 anys de la seva mort a l'exili a Friburg i els 40 del retorn de les seves despulles a Tarragona, d'on va ser arquebisbe entre els anys 1919 i 1943. A la seva vila natal, Cambrils, s'ha creat una comissió amb representants de la família, l'Ajuntament, l'arquebisbat i l'Església catalana. Té vocació de país i està organitzant un gran nombre d'actes amb l'objectiu de difondre la figura del cardenal, però també pretén recopilar nous documents i imatges per aprofundir en els diferents vessants del personatge.

“L'Any Vidal i Barraquer no només el celebrem a Cambrils, sinó a tot Catalunya. Vidal i Barraquer és una figura de país i el país li devia un esdeveniment com aquest”, afirma Panicello, que assenyala que volen aprofitar les eines digitals, de les quals no es disposava fa 25 anys,

quan se'n va celebrar el cinquantenari de la mort, per arribar al màxim de gent. La pàgina web és www.cambrils.cat/any-cardenal-vidal-i-barraquer.

Aquesta primavera ja s'han fet les primeres conferències, que s'allargaran tot l'any. També hi ha previst celebrar tres eucaristies. S'ha reeditat el llibre *Vidal i Barraquer, cardenal de la pau*, de Ramon Muntanyola, amb aportacions del prev. Josep Massot i publicat per l'Abadia de Montserrat. Però Panicello dona

molta importància a la part d'investigació a partir de la recopilació de nous documents sobre el personatge i els seus diferents vessants. Actualment ja tenen recopilats 28.000 documents, dels quals 23.000 són fotografies. “Hi ha moltes cartes amb personatges com Negrín i el mateix Franco, però també amb el cardenal Pacelli, el futur papa Pius XII, llavors secretari d'Estat i amb qui Vidal i Barraquer va tenir influència en algunes decisions”, apunta Panicello. —

L'arquebisbe Vidal i Barraquer, al centre de la imatge, el 1919.

ARXIU DE LA FAMÍLIA
VIDAL I BARRAQUER

Cronologia

1868 Naixement a Cambrils el 3 d'octubre.

1893 Llicenciat en dret. Exerceix al bufet del Dr. Joaquim Almeda.

1895 Inicia els estudis eclesiàstics al Seminari de Barcelona.

1899 Ordenat prevere.

1907 Doctorat en dret per la Universitat de Madrid. Canonge de Tarragona.

1914 Pren possessió com a bisbe de Solsona.

1919 Pren possessió com a arquebisbe de Tarragona.

1923 Enfrontaments amb Primo de Rivera per la defensa del català.

1936 Esclata la Guerra Civil Espanyola i s'exilia a Itàlia.

1937 Refusa signar la carta col·lectiva de l'episcopat espanyol a favor de la *cruzada nacional*.

1939 Impedit de tornar a la seu de Tarragona pel nou règim.

1943 Mor a Friburg, Suïssa, el 13 de setembre.

Els tres descobriments del Cardenal

Opinió

OCTAVI VILÀ MAYO
ABAT DE POBLET

L'any 1968 s'escaigué el centenari del naixement a Cambrils de Francesc d'Assís Vidal i Barraquer. Amb aquest motiu la revista *Serra d'Or*, publicada pels monjos de Montserrat, li dedicà un monogràfic. Certament aquell any jo era un infant molt menut, però en ser el meu germà gran subscriptor de *Serra d'Or*, la revista caigué a les meves mans i els meus ulls sorpresos feren un primer i infantil descobriment del Cardenal, un cardenal de l'Església que havia estat exiliat durant la Guerra Civil –cosa habitual– i després –cosa sorprenent–, i la seva figura havia sigut inexplicablement silenciada durant molts anys. Res a veure amb la imat-

ge que fins llavors jo pogués tenir d'un cardenal rodejat d'honors i complacences oficials com era habitual en l'època. Amb els anys vaig anar descobrint la figura del Cardenal, cosa no pas tan difícil en una ciutat com Tarragona, on mai la seva figura es desdibuixà del tot i on restaven molts testimonis del seu pontificat i de la seva vida entre els preveres de la diòcesi. La meua família paterna, amiga del bisbe màrtir, avui ja beat, Manuel Borràs, també servava records de la figura que el meu pare anomenava *el Cardenal*, sense afegits onomàstics.

Al llarg de l'any 1978 vàrem viure a Tarragona un segon descobriment del Cardenal amb la preparació i el retorn de les despulles. De la mà del Dr. Pont i Gol, Tarragona recuperava a la fi una de les figures més emblemàtiques de l'Església a Catalunya i a Espanya dels primers 40 anys del segle XX. A través del *Full parroquial* poguérem llegir en el relat de mossèn Joan Viladrich, el seu fidel fami-

liar, la marxa a l'exili durant la tràgica persecució de 1936 a 1939 i la mort a Friburg del Cardenal. Certament el missatge del retorn fou la pau, la reconciliació, la superació de les antigues divisions per afrontar tots junts un futur que es presentava difícil, incert, però esperançador. Per afrontar-lo calia conèixer la nostra història i recuperar les figures que per una raó o una altra havien quedat enfosquides amb l'ombra del dubte malintencionat. Escrivia el Dr. Pont i Gol el maig del 1976: “Era com si ell m'ho demanés, repetint-me les paraules del seu testament: «Si moro a l'exili, desitjo que les meves despulles siguin traslladades a Tarragona»”.

El tercer descobriment fou de mossèn Ramon Muntanyola, mort pocs anys abans que les despulles del Cardenal retornessin a Tarragona, a la seva seu. És una biografia que, com confessava en la introducció a la primera edició, li anà colpint el cervell dia rere dia durant molts anys; la biografia d'un personatge pel qual sentia veneració i estima, com ho escrivia: “Ell, ni que estigués físicament

Francesc d'Assís Vidal i Barraquer va ser arquebisbe de Tarragona del 1919 al 1943. ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

separat de la seva seu, n'era l'únic pastor i preceptor. Els seus capellans, els seus seminaristes, els seus diocesans l'estimaven, sens dubte, però no gosaven ni anomenar-lo sinó a mitja veu, o a cau d'orella, amb una mena de precaució enutjosa com si flotés en l'aire el dubte que l'arquebisbe absent hagués pogut perpetrar una pèssima acció, capaç d'avergonyir la família eclesial que el tenia per pare”.

Diligite alerutrum [Estimeu-vos els uns als altres] fou la seva divisa episcopal. Visqué situacions i períodes molt difícils, fou calumniat, perseguit i exiliat. Un Poblet encara sense vida monàstica fou escenari de la seva detenció partint vers el que semblava una mort anunciada i inevitable. El dolor marcà l'última part de la seva vida; dolor per l'assassinat de tants seus preveres, del seu estimat bisbe auxiliar; dolor per un país dessagnat en una cruel guerra, a la fi el dolor per una victòria sense pau. El seu llegat no pot ser altre que la pau, el mateix missatge del seu pontificat, del seu exili, el seu missatge de sempre. —